

Verslag

Programmaraad Bodembeer

Datum: 17 maart 2025
Tijd: 9.30 – 12.30 uur
Plaats: Seats2Meet, Connect Offices R1, Hoog Catharijne, Boven
Vredenburgpassage 116, 6e etage, Utrecht Centraal

Aanwezig:

Jeroen Bartels (interim voorzitter)
Willem Hendriks (nieuwe voorzitter)
Dirkjan Reijersen Van Buuren (Bodembewust)
Hans Boer (VA)
Arjan uit de Bosch (RWS/LOBO)
Mark van Lokven (UvW)
Jan Fokkens (VNO-NCW)

Arjan Sollie (VKB, VMMA)
Joop Jansen (Boskalis)
Henk Koster (SIKB)
Ronald Cornelisse (ODNL)
Sonja Kooiman (SIKB)
Esmée den Haan (SIKB)

Afwezig:

Tom Meijerink
René Smolders

Marjon Verhoeven

Gasten:

Frank van Berkum
Rob Hermans

Actie
door:

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Rondje langs de velden: wat speelt er bij de deelnemers?

De leden van de programmaraad delen de volgende actuele knelpunten en ontwikkelingen met raakvlak met kwaliteitsborging bodembeheer met elkaar:

PFAS en zorgplicht

- Dit thema leeft breed onder deelnemers; er is veel onduidelijkheid en behoefte aan landelijk beleid vanwege grote verschillen in aanpak.
- Verrassing over de brief van het ministerie m.b.t. zorgplicht PFAS.
- Kennis- en innovatieprogramma PFAS komt eraan, gericht op saneringstechnieken en kennisontwikkeling, niet op handelingskader.
- Vanuit de watersector is een brandbrief naar de minister gestuurd.
- Onvrede dat al lang met een tijdelijk handelingskader gewerkt wordt; officiële normen laten op zich wachten.

Consultatieperiodes, o.a. Verzamelbesluit Bodem

De programmaraad zou graag eerder betrokken worden als een consultatie open staat, bijvoorbeeld voor het Verzamelbesluit Bodem. De uitvoeringspraktijk moet meer aan de voorkant betrokken worden bij besluitvorming. SIKB gaat er over nadenken hoe onderwerpen actiever onder de aandacht gebracht kunnen worden. De vraag later op de agenda over communicatie met de achterban raakt aan dit onderwerp.

3. In gesprek over visie & missie van SIKB

Adviseur Frank van Berkum is te gast, geeft een toelichting op de doorontwikkeling van de visie en missie van SIKB. De programmaraad geeft voor de pauze de volgende input mee voor dit traject.

Organisatie en rol van SIKB

- Voorstel om presentatie aan te passen: geen hiërarchie tussen colleges en programmaraden; bodembeheer en data/informatie moeten zichtbaar zijn.
- SIKB moet strakker en eenduidiger optreden als schemabeheerder, met toetsing van tussenoplossingen op werkbaarheid.
- Vragen worden soms te snel en oppervlakkig beantwoord; behoefte aan meer context en verduidelijking via notities, FAQ en errata.
- Opleiding en educatie maken deel uit van de visie.
- Opvallend: geen vaste financiering vanuit I&W, wel vanuit OCW.
- Al wordt nog beperkt toegepast binnen SIKB, maar er liggen kansen.
- Thema's als circulariteit en vertegenwoordiging van organisaties vragen meer aandacht.

Bestuur en vertegenwoordiging

- Suggestie voor een dagelijks bestuur en bredere klankbordgroep.
- Protocolontwikkeling en onderhoud zijn bedoeld voor marktpartijen (overheid en private gebruikers). Er is discussie of gebruikers voldoende vertegenwoordigd zijn in bepaalde protocollen. Voorstel om per protocolgroep breder gedragen gebruikersoverleggen te organiseren, maar risico is beperkte representatie.
- Goede voorbeelden zijn bijeenkomsten zoals in Brabant, toen de nieuwe BRL-en gepresenteerd werden.

Breder perspectief bodembeheer

- Nodig om meer partijen te betrekken dan de klassieke bodemwereld; landbouw en natuur zijn essentieel bij thema's als vitale bodems. Dit onderwerp wordt komende jaren belangrijk en moet binnen programmaraden structureel op de agenda komen.

Tussentijds pauze; daarna vervolg van agendapunt 3

Frank roept op om concrete ideeën mee te geven om invulling te geven aan de visie en missie. Het jaarplan 2025 is er nog niet, dus de input van vandaag kan daarin mee.

Financiering en rol SIKB

- Er is behoefte aan een solide en bestendige financieringsgrondslag met meerjarige toezeggingen. Dit is niet bij alle overheden bijvoorbeeld het geval.
- De Omgevingswet legt meer taken bij decentrale overheden, wat gevolgen heeft voor de rol van SIKB in kwaliteitsborging en het creëren van een gelijk speelveld. Er zijn nu verschillen per regio; suggestie is om in nauwe samenwerking met de omgevingsdiensten als verbindende schakel overzichten te ontwikkelen, bijvoorbeeld in het kader van BoToVa.

Kennisdeling en ondersteuning

- Bij veel gemeenten mist bodeminhoudelijke kennis en/of kennis over de protocollen. Er zijn ca. 340 gemeenten en de basistakken m.b.t. de bodem liggen bij de omgevingsdiensten. Voorstel om roadshows te organiseren (zoals bij bodembescherming) langs de omgevingsdiensten om kennis en verwachtingen rond protocollen te delen. Het zou mooi zijn om gemeenten daar ook bij te laten aansluiten.

- Er is behoefte aan meer kennis, educatie en public relations/public affairs: SIKB moet zichtbaarder worden en een centrale plek creëren waar kennis en netwerken samenkomen (bijv. bodemhuis, bodemambassadeurs).

Thema's voor de agenda

- Vitale bodems: belangrijke opgave. Voorstel om dit thema in de juni-vergadering (in combinatie met de programmaraad bodembescherming) centraal te stellen.
- Exoten en grondtransport: huidige aanpak (bijv. duizendknoop) is onvoldoende, andere soorten zoals berenklauw ontbreken. Nodig is een bredere discussie en protocollen met meer draagvlak.
- Circulariteit: speelt dagelijks in de praktijk en moet sterker ingebed worden.

Toekomst en positie SIKB

- Er is behoefte dat SIKB meer autoriteit en zichtbaarheid krijgt op het dossier kennis en educatie, ook omdat eerdere gremia zijn opgeheven.
- Verbinding met het werkveld is cruciaal, bijvoorbeeld via errata/notities, presentaties en regelmatige bijeenkomsten met waterschappen en brancheorganisaties.
- De input uit dit overleg wordt meegenomen in de missie, visie en werkagenda voor de komende vier jaar; in de tweede helft van het jaar volgt een terugblik.

4. Standaardisatie binnen thema bodemdaling

Rob Hermans (Ambient) is aanwezig en verzorgt een presentatie over het Overleg Standaarden Klimaatadaptatie (OSKA), waar SIKB als agendalid bij is aangesloten. OSKA wil versnelling geven aan de aanpak van klimaatadaptatie door het versneld aanpassen van standaarden. Op dit moment oriënteren zij zich daarbij onder andere op het thema 'bodemdaling'. Daarbij denken zij bijvoorbeeld aan standaarden met betrekking tot het in beeld brengen van bodemdaling, het voorkomen van bodemdaling, uitvoeringswijzen die ervoor zorgen dat bodemdaling minder tot problemen leidt en slim gebruik van data. In het gesprek naar aanleiding van de presentatie komt het volgende aan bod:

- Afstemming met water: bijvoorbeeld het programma veenweide loopt door. De onderzoeksvragen worden waar mogelijk en aan de orde bijgestuurd zodat resultaten straks vertaald kunnen worden naar standaarden.
- Certificering en accreditatie: discussie over de rol van certificering, accreditatie en de positie van SIKB hierin. Stedelijk gebied is grotendeels afgedekt, buitengebied moet later volgen.
- Rol van SIKB: onduidelijk welke rol SIKB precies kan vervullen; suggesties zijn vastleggen in protocollen en richtlijnen. Vraag ligt zowel bij OSKA als bij SIKB om dit te verhelderen.
- Netwerk: betrokken partijen zijn o.a. waterschappen, gemeenten, SDO's, uitvoerende bedrijven en aannemers.
- Visies op standaardisering: sommigen vinden dat standaardisering innovatie belemmert, anderen zien het juist als motor voor ontwikkeling. Er is behoefte om bestaande standaarden en protocollen (zoals BRO en AHN) beter op elkaar af te stemmen, te duiden en eventueel aan te vullen. Daarnaast is het voorstel om ruimte voor vernieuwing in te (blijven) bouwen.

5. SIKB-jaarplan Bodembeheer 2025

De Programmaraad inventariseert projecten en activiteiten die in het Jaarplan voor 2025 thuis horen. Daarbij wordt aangegeven ook de input uit de eerdere agendapunten van vandaag mee te nemen, zodat visie en strategie aansluiten op het jaarplan.

6. Concept-verslag 9 december 2024 en openstaande acties

Het concept-verslag wordt vastgesteld. Aan de openstaande actiepunten wordt gewerkt. Het streven is om het concept-verslag tussentijds eerder te delen dan pas bij de volgende vergadering.

7. Governance en strategie

De programmaraad werkt met een gespreksagenda: een 'levende lijst' van onderwerpen die aan bod kunnen komen in de programmaraden. Dirkjan Reijersen van Buuren: ziet het graag in één overzichtelijk document, zo simpel mogelijk. Als toevoeging op die van 2024, legenda met kleurcodes toevoegen. Aanwezigen stemmen in.

Jeroen Bartels: Communicatie met de achterban en koppeling met het netwerk in relatie tot het SIKB lijkt een aandachtspunt. Vanuit het SIKB wordt er veel gezonden, er is meer behoefte aan inbreng vanuit de achterban. Herkent de programmaraad dit?

- Mark van Lokven: koppel veel door naar achterban maar krijg weinig terug. Achterban wil vooral geïnformeerd worden, Mark mist soms ook de wisselwerking.
- Dirkjan Reijersen van Buuren: agenda's op dit moment te kort van tevoren ontvangen waardoor achterban te weinig tijd heeft. Als de agenda een week eerder zou helpen. Verslag van vorige vergaderingen eerder ontvangen ook.
- Ronald Cornelisse: Brede onderwerpen uit verschillende disciplines, niet alles is voor iedereen even relevant. Van belang om elkaar ook tussentijds te informeren.

8. Rondvraag/actualiteiten

Henk Koster geeft een terugkoppeling uit de meest recente bestuursvergadering van SIKB. Deze stond in het teken van visie en missie, en het bespreken van actuele ontwikkelingen vanuit de sector. In de volgende bestuursvergadering staan reguliere zaken als het jaarverslag op de rol.

De volgende vergadering van de Programmaraad Bodembeheer vindt plaats op 12 juni 2025, samen met de Programmaraad Bodembescherming en in combinatie met een excursie in de middag. Henk Koster en Sonja Kooiman pakken de organisatie hiervan op. Er volgen een aantal suggesties vanuit de groep voor locatie, thema en/of excursie: PFAS Vliegbasis Soesterberg, Einstein-telescoop Limburg, PFOS Schiphol, Vliegbasis Twente of Veenweide Innovatie Centrum. Rond het thema vitale bodems is Frans Plu (I&W) reeds door SIKB gepolst om een presentatie te verzorgen.

9. Overdracht voorzitterschap

Jeroen Bartels draagt het stokje over aan Willem Hendriks, de nieuwe voorzitter van de Programmaraad Bodembeheer. <https://sikb.nl/nieuws/2025/willem-hendriks-nieuwe-voorzitter-programmaraad-bodembeheer> Henk Koster spreekt een dankwoord uit aan Jeroen.

10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering en dankt alle aanwezigen voor hun inbreng.

Vergaderschema Programmaraad Bodembeheer 2025

donderdag 12 juni 2025	13.00 – 16.30 uur	Vergadering met de Programmaraad Bodembescherming. Locatie: PM
maandag 6 oktober 2025	9.30 – 12.30 uur	Seats2meet, Utrecht
maandag 8 december 2025	9.30 – 12.30 uur	Seats2meet, Utrecht

Openstaande actiepunten uit voorgaande overleggen Programmaraad Bodembeheer

Nr.	Omschrijving	Actiehouder	Datum
37	Twee voorbeelden uitwerken van knelpunten vanuit de interpretatie van de regels en eisen voor toepassen van grond en secundaire bouwstoffen en daarvoor de risico's voor Nederland Circulair benoemen. Nog bekeken moet worden aan wie dit als signaal geadresseerd kan worden. En met de beide programmaraden 'acceptabel risico' voor toepassen van secundaire bouwstoffen definiëren.	HKo, JB – moet nog opgepakt worden	22-06-2023
39	Variant 2 of 3 uitwerken van het voorstel voor de bescherming van de privacy van medewerkers die geregistreerd zijn Bodem+ voor uitvoeren van veldwerk en/of milieukundige begeleiding.	Gilbert Boerekamp (RWS) – moet nog opgepakt worden, wellicht achterhaald, SIKB krijgt er wel regelmatig vragen over, Arjan checkt bij Gilbert; speelt bij Arjan idd veel, omdat veldwerkers persoonlijk gebeld worden	9-10-2023
44	Nieuwe afgevaardigde vanuit de opdrachtgevende overheden zoeken ter vervanging van René Zijlstra	HKo – staat nog open, contact met René erover	11-12-2023
51	Bij hergebruik van grond en bagger we lopen aan tegen slechte kwaliteit van bodemonderzoeken. Daardoor nemen de risico's toe. SIKB zal een definitiestudie starten, om te komen tot een goede onderzoeksvraag (wat is het probleem is en wat zijn oplossingsrichtingen).	HKo – staat nog open	7-10-2024
55	Vergaderschema 2025 met outlookuitnodigingen rondmailen.	AdG, SK – afgerond	7-10-2024
56	Lijst met beschikbare EN-ISO-normen voor bodem delen	SK – afgerond	9-12-2024
57	Vakgroep Bodem en Ondergrond van OmgevingsdienstNL uit te nodigen om deel te nemen in de Programmaraad. Ronald Cornelisse hierbij betrekken.	SK – wordt nog opgepakt	9-12-2024
58	VNG en/of VNG-WEB benaderen voor vertegenwoordiging in Programmaraad Bodembeheer i.o.m. René Smolders	SIKB	17-3-2025